

Krystyna Kamińska

Prof. dr hab. Bogdan J. Kunicki -
gorzowski socjolog i historyk

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny 2/7, 221-226

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

NADWARCIAŃSKI ROCZNIK
HISTORYCZNO-ARCHIWALNY
NR 7/2

Krystyna Kamińska
Gorzów Wlkp.

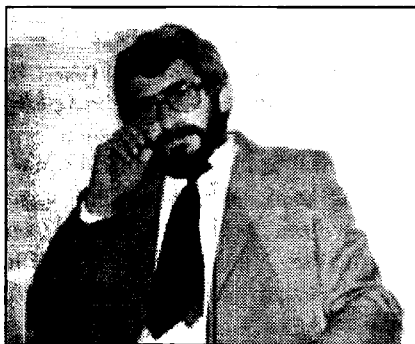
Prof. dr hab. Bogdan J. Kunicki
– gorzowski socjolog i historyk

I

Urodził się 28 marca 1946 r. w Raszkowie, w woj. kieleckim. W 1965 r. zdał egzamin maturalny w Liceum Pedagogicznym w Sandomierzu i rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończył je w 1970 r. Tytuł magisterski uzyskał na podstawie pracy pt. *Hellenistyczna wieś egipska w świetle papirusów* napisanej pod kierunkiem prof. Józefa Chałasińskiego.

II

Bezpośrednio po skończeniu studiów zamieszkał w Gorzowie, gdzie rozpoczął pracę zawodową jako socjolog w Zakładach Przemysłu

Jedwabniczego „Silwana”. Od razu też wszedł w środowisko kulturalne Gorzowa, był jednym ze stałych członków tzw. stolika nr 1 w klubie MPiK, nieformalnej grupy inicjującej ferment intelektualny i mającej znaczący wpływ na rozwój miasta. Rozpoczął współpracę z „Ziemią Gorzowską”, wtedy pismem Gorzowskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego. Jego pu-

blicystyka miała znaczący wpływ na politykę kulturalną i na temperaturę intelektualnych sporów przy stoliku nr 1.

Od 1973 r. związał się z gorzowską filią poznańskiej Akademii Wychowania Fizycznego, początkowo jako asystent w Zakładzie Nauk Społecznych. Prowadził zajęcia ze studentami z filozofii, socjologii, etyki, metodologii. Równolegle penetrował środowisko ludzi kultury i na podstawie przeprowadzonych badań przygotował pracę doktorską pt. *Sytuacja inteligencji twórczej w mieście średniej wielkości*. Pracę tę, prowadzoną pod kierunkiem prof. Andrzeja Kwileckiego, obronił w 1978 r. W 1980 r. rozprawę Bogdana J. Kunickiego pt. *Środowisko twórcze miasta średniego* opublikowało Polskie Wydawnictwo Naukowe. Publikacja zyskała szereg pochlebnych opinii, była jedną z pierwszych rozpraw socjologicznych dotyczących miast średniej wielkości, stała się inspiracją do organizacji w Lubniewicach sesji naukowych dotyczących tej problematyki.

O książce tak pisał Jan Szczepański w „Kulturze” (1981, nr 7 s. 8): *Książka daje bardzo rzetelną analizę procesów rozwoju społecznego Polski, przekształceń inteligencji i na tym tle analizuje warunki twórczości w mieście średniej wielkości. Opisuje więc tworzenie się profesjonalnego środowiska twórczego Gorzowa, daje charakterystykę twórców jako grup społecznych zinstytucjonalizowanych i nieformalnych. Analizuje dalej społeczne i indywidualne warunki pracy twórczej, a więc sytuację materialną, warunki mieszkaniowe, możliwość zorganizowania warsztatu, kontakty z innymi środowiskami miejskimi, rozwój indywidualności twórczych itp. Analizy te powinny przestudiować zarówno twórcy koncepcji polityki kulturalnej, organizatorzy kultury jak i sami twórcy będący działaczami związków twórczych. Dalej bada Autor także stosunki twórców ze społecznością miejską, jej administracją i innymi grupami zawodowymi. Praca kończy się wnioskami interesującymi dla pracowników nauki i dla samych twórców, także dla administracji życia kulturalnego. Chciałbym podkreślić staranność i rzetelność przeprowadzonych analiz, wykorzystanie bardzo obszernej literatury, z powodzeniem podjętą próbę syntetycznego ujęcia zagadnień. Dla wszystkich czytelników, znających pryncypialnymi i abstrakcyjnymi dyskusjami, literatura tej książki będzie ożywym dotknięciem twardej rzeczywistości faktów.*

Kulturę miasta średniego penetrował Bogdan J. Kunicki w następujących publikacjach: *Społeczno-kulturalne problemy miasta średniego* (wspólnie z A. Wallisem, PWN Warszawa-Poznań 1982), *Społeczna problematyka miasta średniego* (GTN, Gorzów 1983), a także w monografii *Kultura gorzowska w latach 1975-80* (GTN, Gorzów 1981).

III

Z racji pracy w Akademii Wychowania Fizycznego następne lata Bogdan J. Kunicki przeznaczył głównie na badania społecznych uwa-

runkowań kultury fizycznej. W 1985 r. w Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk o kulturze fizycznej z zakresu socjologii sportu, na podstawie rozprawy *Społeczne bariery rekreacji fizycznej* opublikowanej w wydawnictwie AWF Warszawa 1984. Praca ta zyskała bardzo dobre recenzje, z których kilka tu cytujemy:

Prof. dr hab. Andrzej Kwilecki (UAM Poznań): *Autor wykazał zasługującą na uznanie docieklivość badawczą oraz umiejętność zgromadzenia i usystematyzowania obfitego materiału dotyczącego zagadnienia trudnego do badań; ujawnił wysoki poziom erudycji; napisał książkę, która stanowi istotny wkład do literatury polskiej poświęconej sportowi i rekreacji fizycznej.*

Prof. dr hab. Stanisław Strzyżewski (AWF Katowice): *Rozprawa i opublikowane artykuły są napisane doskonałą polszczyzną, z dużą swadą, imponują erudycją i swobodą w operowaniu informacjami z bardzo obszernego piśmiennictwa związanego z tematyką podjętych prac. Na uwagę zasługuje głębia i wszechstronność podejścia do poruszanych problemów, co pozwoliło autorowi rozprawić się z wieloma powierzchownymi, a nawet fałszywymi wnioskami różnych autorów prac oraz licznymi mitami funkcjonującymi w naszym społeczeństwie na temat znaczenia i roli kultury fizycznej w życiu człowieka.*

Prof. dr hab. Zbigniew Krawczyk (AWF Warszawa): *...omawiane dzieło bezsprzecznie należy do najbardziej interesujących opracowań monograficznych socjologicznej problematyki kultury fizycznej nie tylko w kraju, ale także poza jego granicami.*

Efektami badań nad kulturą fizyczną były kolejne rozprawy publikowane w pismach naukowych lub w pracach zbiorowych, np. *Demograficzne bariery rekreacji* („Zeszyty Gorzowskie”, lipiec 1977), *Stosunek pism społeczno-kulturalnych do kultury fizycznej* („Roczniki Naukowe AWF w Poznaniu”, 1977), *Społeczne bariery sportu kobiecego* („Kultura Fizyczna” 1979 nr 8), *Kulturowe bariery rekreacji fizycznej* („Kultura i Społeczeństwo”, 1985, nr 2), hasło *Rekreacja fizyczna* w *Encyklopedii kultury polskiej XX wieku*.

IV

Bardzo istotne miejsce w naukowych pracach Bogdana J. Kunickiego zajmuje starożytna Grecja. Odbił kilkanaście naukowych wypraw do Grecji, poznał literaturę jej dotyczącą, opublikował szereg artykułów. Najważniejszym efektem pracy jest *Leksykon antycznego sportu* od 1995 r. wydawany w zeszytach. Ukazało się już 9 numerów wyczerpujących wszystkie litery alfabetu, ale autor chce zestaw ten uzupełnić jeszcze dwoma zeszytami suplementu. Później należy się spodziewać wydania *Leksykonu* w całości. Zeszyty te Bogdan J. Kunicki wydaje własnym sumptem.

O przygotowywanej książce tak napisał prof. dr hab. Wojciech Lipoński – (UAM Poznań): *To wyjątkowo wartościowe wydawnictwo powinno ujrzeć szersze światło dzienne i być w każdej księgarni.*

W druku znajduje się książka *Kultura fizyczna antycznej Grecji – ideologia, filozofia, nauka*, będąca syntezą przemyśleń Bogdana J. Kunickiego na, od lat, pasjonujący go temat. W recenzji książki prof. dr hab. Jerzy Łanowski – (Uniwersytet Wrocławski) tak napisał: *Monografia B. J. Kunickiego traktuje starożytną kulturę fizyczną inaczej niż większość znanych mi książek i skryptów, podchodzi do niej – powiedziałbym – bardziej humanistycznie, nie zajmuje się, jak większość autorów, „realiami” tej kultury, lecz zastanawia się nad jej „sensem”. Autor mający, jak widać z tekstu książki, rzetelne humanistyczne przygotowanie i znajomość sprawy (...) dał nam w pracy wykład rzeczowy, interesujący, oryginalny.*

Opinię prof. dr hab. Macieja Demela (AWF Warszawa) można by uznać za sumę całości dokonań naukowych Bogdana J. Kunickiego, gdyby nie przekonanie, że ma on do napisania jeszcze wiele interesujących książek: *Przyznam, że miałem pewne wątpliwości, czy „socjolog miasta średniej wielkości” wejdzie na dobre w środowisko kultury fizycznej – napisał w liście prof. Demel – Rozwiały te moje obawy Pańskie dokonania w dziedzinie rekreacji, a zaimponowały prace o ideologii kultury fizycznej i antyku, tak odbiegające od chóru olimpijskich panegiryków. Te prace są ozdobą mojej biblioteki.*

V

W ostatnich latach prof. Kunicki włączył się do badań nad Polonią, czego efektem był udział w konferencjach naukowych w Polsce i we Francji oraz publikacje: *Międzywojenna emigracja zarobkowa Polaków do Francji w świetle dokumentów Opieki Polskiej w Paryżu* (w: „Polonia we Francji” PTNKF, Gorzów 1997) i *Losy emigrantów polskich we Francji. Listy do Opieki Polskiej w Paryżu* (w: „Polacy we Francji”, PTNKF, Gorzów 1997 (wspólnie z M. Szczerbińskim)).

VI

W latach 1986-1990 Bogdan J. Kunicki był docentem, a od 1990 r. jest profesorem nadzwyczajnym w Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu. Pełnił szereg funkcji administracyjnych, ostatnio w gorzowskim Instytucie Wychowania Fizycznego był kierownikiem Katedry Nauk Humanistycznych i Zakładu Filozofii i Socjologii. Od września 1999 r. jest prorektorem AWF w Poznaniu ds. kształcenia zamiejscowego, czyli szefem gorzowskiego Instytutu Wychowania Fizycznego.

VII

Mimo rozlicznych zajęć dydaktycznych i naukowych prof. Bogdan J. Kunicki jest baczny obserwatorem życia kulturalnego Gorzowa, a swoje spostrzeżenia wyrażał w doskonałych felietonach publikowanych w „Gazecie Nowej”, „Gorzowiaku”, „Arsenale Gorzowskim”. Napisał także szereg esejów poświęconych ludziom gorzowskiej kultury. Z nich wyróżnić należy tekst poświęcony malarzowi – Andrzejowi Gordonowi – przyjacielowi z lat młodości (*Ulubieniec Erosa* – „Lamus” nr 1-2 1994) i traktujący o twórczości Zdzisława Morawskiego (*Samotność poety* – „Lamus” 1993, nr 1). Poniżej zestaw najważniejszych publikacji naukowych dotyczących Gorzowa i Ziemi Lubuskiej:

Książki:

1. *Kultura gorzowska w latach 1975-1980*, GTN, Gorzów 1981.
2. *Prasa gorzowska w latach 1945-1985*, GTN, Gorzów 1987 (wspólnie z K. Kunicką i H. Szczepańskim).
3. *Aktywność kulturalna młodzieży Gorzowa*, PWN Warszawa-Poznań 1989 (współ. z M. Kołakowską-Kielbasiewicz i W. Sroczyńskim).
4. *Kultura fizyczna na Ziemi Lubuskiej w XXX-leciu PRL*, Gorzów 1976 (współ. z B. Woltmannem).
5. *Gorzowski ośrodek poznańskiej Akademii Wychowania Fizycznego w latach 1971-1986*, Monografie AWF w Poznaniu nr 242, 1986.
6. *Rocznik Gorzowski*, (redakcja) GTN, Gorzów 1988.
7. *Gorzowski ośrodek akademicki w latach 1971-1996*, Gorzów 1996, (wspólnie z B. Woltmannem).

Artykuły:

1. *Problematyka kultury fizycznej w publicystyce lubuskiej* (w: B.J. Kunicki, B. Woltmann (red.) *Kultura fizyczna na Ziemi Lubuskiej w XXX-leciu PRL*, Gorzów 1976).
2. *Ranga administracyjna Gorzowa a rozwój kultury*, „Zeszyty Gorzowskie”, 1977, lipiec.
3. *Industrializacja a rozwój kulturalnych funkcji Gorzowa*, „Przegląd Lubuski” 1979, nr 3.
4. *Warunki pracy twórczej na prowincji – mity i rzeczywistość*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1979 z. 3.
5. *Ewolucja prowincjonalnej kultury*, „Miesięcznik Literacki”, 1981 nr 6.
6. *Rozwój kultury na Ziemi Gorzowskiej w latach 1945-1979* (w: B. J. Kunicki (red.) *Spoleczna problematyka miasta średniego*, GTN, Gorzów 1983, (współ. z E. Korbanem).
7. *Dorobek naukowy gorzowskiego środowiska akademickiego 1971-1986*, „Przegląd Lubuski” 1985, nr 3-4.
8. *Problemy integracyjne nowych województw na przykładzie województwa gorzowskiego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1986 z. 1.
9. *Contribution of the Gorzów Academy of Physical Education to the theoretical basis of the physical culture* (w: B. J. Kunicki (red.) *Gorzowski ośrodek poznańskiej Akademii Wychowania Fizycznego w latach 1971-1986*, Monografie AWF w Poznaniu, nr 242, 1986 (także w języku niemieckim).
10. *Przegląd badań gorzowskiego ośrodka akademickiego* (tamże, współ. z M. Kwilecką).

11. *Perspektywy rozwoju gorzowskiego ośrodka akademickiego* (tamże).
12. *Gorzów jako ośrodek naukowy* (w: XXIV ogólnopolska konferencja SKKN AWF, Gorzów 1986).
13. *Miasto jako stymulator zachowań kulturalnych* (w: E. Hajduk (red.) *Zielona Góra jako ośrodek kultury*, Zielona Góra 1987).
14. *Gorzowskie środowisko twórcze: dziesięć lat później* „Rocznik Gorzowski” 1988.
15. *Regionalny ruch naukowy: osiągnięcia i niedomagania* „Rocznik Gorzowski”, 1988.
16. *Sport jako składnik stylu życia młodzieży akademickiej* (w: E. Hajduk, W. Sroczynski (red.) *Problemy badania i rozwijania aktywności kulturalnej studentów*, WSP, GTN, Zielona Góra 1988).
17. *Amatorska aktywność artystyczna uczniów gorzowskich szkół średnich* (w: L. Gołdyka, B. Idzikowski (red.) *Spoleczne zróżnicowanie aktywności kulturalnej uczniów szkół średnich*, Zielona Góra 1991).
18. *Rola gorzowskiej uczelni w środowisku* (w: B. J. Kunicki, B. Woltmann (red.) *Gorzowski ośrodek akademicki w latach 1971-1996*, Gorzów 1996).
19. *Procesy kulturalne w województwie gorzowskim w latach 1975-1995* (w: B. Woltmann (red.) *Szkice z dziejów województwa gorzowskiego 1975-1995*, Gorzów 1997).